

Ta vare på smilet

Årsmelding 2016

TANNHELSE
ROGALAND

tannhelserogaland.no

ÅRSMELDING TANNHELSE ROGALAND FKF 2016

Årsmeldingen for 2016 lages elektronisk. Det er mulig å skrive ut en papirversjon. Vi er takknemlig for tilbakemeldinger vedrørende brukervennligheten på denne presentasjonsformen.

Ta vare på smilet

Styremedlemmer 2016

Siv Storesund, leder
Hans Tore Frydnes, nestleder
Espen Enoksen / Terje Larsen
Christiane Howlid Dale (ansattes repr)
Wenche Dynngen Kvamen (ansattes repr)

Varamedlemmer

Andreas Bjelland Eriksen
Gunn Sjurseike Dale
Åse Odland
Esther Boenheim (ansattes repr)
Gerd Haugene Anonsen (ansattes repr)

INNHold 2016

1. Beretninger fra styret og fylkestannlegen
2. Innledning – Mål og oppgaver
3. Behandlingsomfang
4. Økonomi
5. Tannhelseutvikling
6. Kompetansesenter
7. HMS
8. Personell
9. Kompetanse- og kvalitetsutvikling
10. Folkehelsearbeid
11. Utfordringer
12. Tabellvedlegg

1. BERETNINGER FRA STYRET OG FYLKESTANNLEGEN

Beretning fra styret

Tannhelse Rogaland har igjen levert i henhold til bestillingen fra Fylkestinget. Organisasjonen fungerer godt i alle ledd, har god budsjettkontroll og sunn økonomi.

2016 var et år med offisiell åpning kompetansesenteret som et absolutt høydepunkt. Tannhelse Rogaland og Rogaland fylkeskommune har all grunn til å være stolte over fagmiljøet som bygges opp og de fremtidsrettede lokalene pasienter og ansatte disponerer.

Styret vil rose fylkestannlegen og administrasjonen for gjennomføringen av kompetansesenteret som prosjekt, men kommer ikke utenom å trekke fram Magne Audun Kloster som har vært primus motor fra begynnelse til slutt. En vel fortjent takk!

Ved den offisielle åpningen i august kom Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet og fylkesordfører med hilsener, gaver og gratulasjoner. En stor dag for Tannhelse Rogaland.

Den tyngste saken i 2016 var nedleggelsen av Vikeså tannklinikk. Det skapte stort engasjement lokalt, men styret fant det mest tjenlig å holde seg til vedtatte klinikkplan.

I forbindelse med kommunerevisjonen ønsker styret å beholde tannhelsetjenesten på fylkesnivå og sendte innspill til Fylkesutvalget i forbindelse med høringsvaret de skulle sende.

Av andre saker styret har behandlet kan nevnes;

- Budsjett, regnskap, årsmelding
- Verne- og miljøarbeid
- Valg av verktøy for medarbeiderundersøkelse
- Risiko- og sårbarhetsanalyse
- Månedlige rapporter fra de enkelte distriktene

Styret vil takke hver enkelt som bidrar til å gi Tannhelse Rogaland et godt renommé. Det gjør dere ved å utføre oppdraget Fylkestinget har gitt, på en utmerket måte.

Siv Storesund
styreleder

Beretning fra fylkestannlegen

Årsmeldingen for 2016 beskriver tjenestene Tannhelse Rogaland har levert, økonomi og tannhelseutvikling, og den offentlige tannhelsetjenesten som arbeidsplass. Foretaket leverte tannhelsetjenester i tråd med bestillingen fra fylkestinget for 2016, med et regnskapsmessig overskudd.

Prioriterte pasienter

Antall pasienter i gruppe A (barn og unge) og gruppe D (ungdom på 19 og 20 år) som er under tilsyn på offentlige tannklinikker, har økt jevnt de siste årene i takt med befolkningsveksten. Tannhelse Rogaland har henholdsvis 98 og 89 % av alle som tilhører disse gruppene under tilsyn.

I tillegg får stadig flere voksne pasienter tannhelsehjelp på offentlig tannklinikk, blant annet på kompetansesenteret som behandler pasienter henvist fra både offentlig og privat tannhelsetjeneste.

Oppfølging av forslag i primærhelsetjenestemeldingen og oppgavemeldingen mv.

Stortingets vedtak om at tannhelsetjenesten bør overføres til kommunene har ført til et stort engasjement, og saken har nå vært på høring i blant annet fylkeskommunene. I sitt saksfremlegg til Fylkesutvalget skriver fylkesrådmannen i Rogaland at tannhelsetjenesten ikke bør overføres til kommunene ut fra en vurdering av at man ikke kan se de gode grunner for å overføre et velfungerende tjenestetilbud fra et forvaltningsnivå til et annet. Fylkeskommunal tannhelse er en suksess som har

utviklet seg betydelig etter at fylkeskommunene overtok ansvaret for tjenesten i 1984. Tjenestetilbudet har aldri vært bedre, og tjenesten er mer allsidig, individrettet og spesialisert enn noen gang tidligere. Fylkesrådmannen mener det er vanskelig å se at en overføring til kommunene skal gi en bedre tjeneste, noe som bør være formålet med en omorganisering av tjenestetilbudet. På denne bakgrunn vedtok Fylkesutvalget (FU) at «ansvaret for tannhelsetjenesten bør fortsatt ligge hos fylkeskommunen» - se mer i sak [154/16](#) i møtekalenderen.

Funkisprisen

Sandnes tannklinikk ved tannpleier Karin Aspmo fikk Funkisprisen i 2016. Funkisprisen tildeles personer/institusjoner som har gjort seg bemerket med positive holdninger til Funkis Husets sine brukere og som på den måten har bidratt til å heve livskvaliteten for rusmiddelavhengige. Gratulerer til Karin og dere andre som har vært involvert i dette arbeidet!

Nye klinikker

I august 2016 foretok statssekretæren fra helse- og omsorgsdepartementet den offisielle og høytidelige åpningen av kompetansesenteret i Stavanger. Det vanket også hilsener fra fylkesvaraordfører, nabofylker, helsedirektoratet, helsedepartementet, lokal tannlegeforening og styret i Tannhelse Rogaland.

Ellers er status for vedtatte klinikkplan at Klepp tannklinikk ble bygget om og utvidet høsten 2016, og det er inngått avtaler om nye tannklinikker på Åkrehamn og Ålgård med planlagt innflytting våren 2017.

Medarbeiderundersøkelse

Det er nå klart for gjennomføring av medarbeiderundersøkelsen «10-faktor» i Tannhelse Rogaland – det ser vi frem til og håper på stor oppslutning.

Takk til ansatte i Tannhelse Rogaland for vel utført arbeid og stort engasjement også i 2016!

Helene Haver
fylkestannlege

2. INNLEDNING – MÅL OG OPPGAVER

Tannhelse Rogaland FKF

Siden 1. januar 2004 har den offentlige tannhelsetjenesten i Rogaland vært organisert som et fylkeskommunalt foretak (FKF).

Tannhelse Rogaland ivaretar fylkeskommunens ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten. Vi driver helsefremmende og forebyggende arbeid og gir gratis tannbehandling til prioriterte grupper. Vår hovedoppgave og målsetning å gi rett hjelp til rett tid og sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet.

Tannhelse Rogaland er den tjenesten i fylkeskommunen, bortsett fra offentlige kommunikasjon, som har størst kontakt med befolkningen. I 2016 var 174 658 rogalandinger under tilsyn av Tannhelse Rogaland.

Tannhelse Rogaland har 39 tannklinikker som er delt inn i 6 tannhelsedistrikter som ledes av hver sin overtannlege, og til sammen over 300 tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer. Fylkestannlegen er daglig leder i foretaket, og har det overordnede ansvaret for den daglige driften. Tannhelse Rogaland driver tannlegevakt i Stavanger og Haugesund på lørdager, søndager og helligdager som er åpen for akutt tannbehandling.

Mål og oppgaver

Lov om tannhelsetjenesten (1983) pålegger fylkeskommunen følgende oppgaver:

- Tannhelsetjenesten skal spre opplysning og øke interessen for hva den enkelte og samfunnet kan gjøre for å fremme tannhelsen
- Ansvaret for at tannhelsetjenester, medregnet spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket
- Tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen
- Tannhelsetjenesten skal gi nødvendig forebygging og behandling til prioriterte grupper. Tilbudet skal være regelmessig og oppsøkende.

I St. meld nr. 35 (2006 – 2007) fremgår det at befolkningens tannhelse er betydelig forbedret de siste 30-40 år, men at ca. 10-15 prosent av barn og unge har tannhelseproblemer. Det store flertallet av voksne går regelmessig til tannhelsekontroll, men mange unnlater det av ulike grunner som for eksempel økonomi, angst, og livssituasjon. Vi har sosial ulikhet i tannhelse i Norge.

I oppfølgingen av Stortingets behandling av St.meld. nr. 35 prioriterer regjeringen i statsbudsjettet for 2016 følgende innsatsområder; geografisk tilgjengelighet, kompetanseløftet i tannhelsetjenesten og tannhelsetilbud til personer med store tannhelseproblemer. Bevilgningen har som formål å bidra til bedre tilbud til grupper med særskilte tannhelseproblemer, bedre tilgjengeligheten til spesialisttannlegetjenester, spesielt i offentlig tannhelsetjeneste, økt kunnskapsutvikling, forskning og kompetanseutvikling i tannhelsetjenesten, i hovedsak knyttet til personer med rettigheter etter tannhelsetjenesteloven.

De regionale odontologiske kompetansesentrene skal bidra til generell kompetanseheving, forskning og fagutvikling, spesielt i den fylkeskommunale tannhelsetjenesten.

Gratis tannbehandling til prioriterte grupper

Lov om tannhelsetjenesten bestemmer hvem som har rett på gratis tannbehandling.

I tillegg har Fylkestinget i Rogaland vedtatt at andre grupper også skal ha gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk.

Voksne betalende pasienter er også velkommen på de offentlige tannklinikkene, både for at arbeidsdagen skal være faglig stimulerende for tannhelsepersonellet, gi økt kompetanse og for å opprettholde nødvendige økonomiske rammer.

Lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk
Gruppe A

Barn og unge fra 0-18 år.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Betaler selv for idrettsskinner og evt. egenandel ved behov for tannregulering.

Gruppe B

Psykisk utviklingshemmede over 18 år

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk.

Gruppe C1

Eldre, uføre og kronisk syke med opphold i somatiske/psykiatriske institusjoner som sykehjem, aldershjem, omsorgsbolig og sykehus.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk forutsatt at oppholdet vil vare utover 3 måneder. Kun akutt hjelp dersom oppholdet er kortere.

Rusmiddelavhengige som oppholder seg i behandlingsinstitusjoner etter lov om spesialisthelsetjenesten og omsorgsinstitusjoner etter sosialtjenesteloven.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når oppholdet har vart 3 måneder. Akutt hjelp fra første dag.

Gruppe C2

Pasienter som mottar hjemmebaserte tjenester i åpen omsorg på grunnlag av vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven. Praktisk hjelp gir ikke rett til gratis tannbehandling.

Tilbud: Gratis nødvendig tannbehandling på offentlig tannklinikk når hjelpen gis minst 1 gang i uken og det er forventet at den varer utover 3 måneder. Hjelpen må ivareta et vesentlig pleiebehov for brukeren. Kun akutt hjelp dersom hjelpen er av kortere varighet.

Gruppe D

Unge som fyller 19 og 20 år i behandlingsåret.

Tilbud: Betaler 25 % av honoraret inkludert tannteknikerutgifter, unntatt for gitt behandling hvor trygderefusjon, helt eller delvis, vil dekke deler av kostnaden.

Ikke-lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig klinikk**Gruppe E1**

Innsatte i fengsel

Tilbud: Innsatt med opphold lenger enn tre måneder skal tilbys tannhelseundersøkelse og behandling i tannklinikk i fengslet, eventuelt ved fremstilling utenfor fengslet. Både forebygging, nødvendig og/eller akutt tannbehandling dekkes av staten innenfor rammen av øremerkede tilskudd. Mer omfattende odontologisk rehabilitering skal imidlertid dekkes av innsattes egne midler, eventuelt med bidrag fra sosialtjenesten i vedkommende sin hjemkommune.

Gruppe E3

Personer med psykiske lidelser som får poliklinisk behandling i spesialisthelsetjenesten over en periode på minimum tre måneder.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Akutt hjelp fra 1. dag.

Gruppe E4

Personer i pleie av pårørende. Pleiebehovet må attesteres av lege. Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når pleieperioden er forventet å vare utover 3 måneder. Akutthjelp fra 1. dag.

Rusmiddelavhengige

Rusmiddelavhengige som mottar kommunale tjenester etter sosialtjenesteloven § 4-2 a-d og § 4-3 på grunn av sitt rusmisbruk, i mer enn 3 måneder eller rusmiddelavhengige med LAR.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk, eller hos privatpraktiserende tannlege som Tannhelse Rogaland har avtale med. Akutthjelp fra 1. dag.

3. BEHANDLINGSOMFANG

Mål for tjenesteomfang er definert i årlig driftsplan og bestilling fra Fylkestinget. Tabell som viser antall under tilsyn, og pasientinntekter de siste årene kan leses i tabellene.

Tabell: behandlingsomfang

Tabell: detaljert behandlingsomfang

Antall i de prioriterte gruppene som har fått et tilbud i 2016, er 416 høyere enn driftsplan og bestilling. For gruppe B er antall under tilsyn 1836, en økning fra 2015 og godt over bestilling. Antall under tilsyn i gruppe C2 er omtrent som for 2015.

Tannhelsetilbud til rusmiddelavhengige ble opprettet i 2005/2006. Rusmiddelavhengige som mottar kommunale tjenester eller er under LAR (legemiddelassistert rehabilitering) har rett til gratis tannbehandling enten på offentlig tannklinikk eller gjennom avtaler vi har med et 20-talls privatpraktiserende tannleger. Tilbudet er nå godt etablert og utgiftene er økt betydelig. Avtalen med private tannleger ble derfor revidert i 2013. Erfaringer med driften viser at for denne pasientgruppen er det vanskelig å få til et like effektivt behandlingsopplegg som for andre prioriterte grupper.

Antall undersøkt og behandlet i gruppe F var 27 819. Totalt brukte de offentlige tannklinikkerne 70 % av tiden på prioriterte grupper i 2016, og 30 % på betalende pasienter. Det er stor variasjon i tidsbruken mellom kommuner uten privat tannhelsetjeneste kontra byområder hvor tannlegedekningen er høyere.

Behandling i narkose og lystgass

Tannhelse Rogaland gir tilbud om behandling i narkose for prioriterte grupper i samarbeid med Haugesund sjukehus og Stavanger universitetssjukehus. I alt ble det gjennomført 247 tannbehandlinger i narkose, 56 flere enn i fjor. For 66 av pasientene var ventetiden under 3 måneder, og for 181 mer enn 3 måneder. Det gjøres i midlertidig individuelle vurderinger, slik at småbarn og de med størst behov tas inn raskere. Utenom dette gis det spesialisttannbehandling i narkose på kompetansesenteret.

I 2016 har Haugesund, Lura, Sauda, Sokndal og Varhaug tannklinikker gitt tilbud om lystgassanalgesi og mottatt henvisninger fra andre tannklinikker. Totalt 87 pasienter

var innom disse teamene i løpet av året. Annen premedikasjon for engstelige pasienter som ikke mestrer behandlingssituasjonen benyttes også.

Odontofobiteamene

Odontofobiteamene skal gi et tilbud til de som trenger hjelp for å kunne mestre vanlig tannbehandling. Denne hjelpen er kostnadsfri. I Rogaland er det opprettet tre team, i Haugesund, Stavanger og Sandnes. Teamene skal på oppdrag av Helsedirektoratet gi et tilrettelagt tannbehandlingstilbud for personer som har blitt utsatt for tortur, overgrep eller som har odontofobi. Det er behandling av tannhelserelaterte angstlidelser som er hovedoppgaven og ikke selve tannbehandlingen. I noen tilfeller vil enkle tannbehandlingsprosedyrer inngå i den kognitive adferdsterapien og noe akuttbehandling kan være aktuelt.

Tannlegevakt

Tannhelse Rogaland har hatt tannlegevakt ved Stavanger tannklinikk og Haugesund tannklinikk siden 2000 og 2003. I 2016 hadde de henholdsvis 1182 og 609 konsultasjoner. Samlet nettoutgifter for 2016 var på 1.378.849,75 kr mot 1.562.674 kr i 2015.

Tannlegevaktene er åpne for akutt tannbehandling lørdager, søndager og helligdager. Tannlegevaktens åpningstider er kjent på legevaktene. Spesielt kan vaktene i Stavanger bli hektiske og det settes derfor inn ekstra team på travle høytidsdager. Tannhelse Rogaland fortsatte det påbegynte initiativet til et tettere samarbeid med legevaktene i fylket slik at barn og unge med akutte tannskader kan få rask hjelp.

4. ØKONOMI

Regnskapet for 2016 viser et netto mindreforbruk på 5.608.596,57 kr i forhold til budsjett.

Tabell: Nøkkeltall økonomi

Utgifter

Utgifter til fast lønn, vikarer/ekstrahjelp og overtidslønn inkludert sosiale utgifter, er i henhold til budsjett. I prosjektene kjøp av tjenester til ruspasienter, styreutgifter, folkehelse, bedriftshelsetjeneste og rekruttering av spesialister til kompetansesenteret, er det et samlet mindreforbruk på 1,3 mill. kr. Det er brukt litt mindre til folkehelse og styreutgifter, til kjøp av tjenester til ruspasienter.

Inntekter

Alle inntekter knyttet til pasientbehandling var 91,9 mill. kr, hvilket er 4,8 mill. mer enn budsjettet. Overføringer fra Staten var 3,6 mill. mer enn budsjettet. Til sammen var syke- og fødselspengerefusjon 0,4 mill. mer enn budsjettet.

Overskudd på 7,8 mill. kr fra 2015 er avsatt til disposisjon for utdanningsfond (3,5 mill. kr), nye tannklinikker foreslått i klinikkplan 2015 – 2019 (3,55 mill. kr), folkehelseprosjekter (0,5 mill. kr) og til bedriftsidrettslaget (0,25 mill. kr).

Investeringer og medisinteknisk utstyr og IKT

I 2016 var det bevilget 3 mill. kr. til nye tannklinikker, 6 mill. kr. til medisinskteknisk utstyr og 2 mill. kr til IKT i tillegg til overførte lånemidler.

Det er medgått mye tid til planlegging av 4 klinikkprosjekter i 2016, med byggestart 2017. Det er brukt 1,6 mill. kr til medisinteknisk utstyr på tannklinikkene i 2016. I tillegg kommer kostnader til ombygginger og nye tannklinikker.

IKT

Fra 2012 har øremerkede midler til IKT for Tannhelse Rogaland vært skilt ut på eget ansvar/prosjekt. Det er i 2016 brukt 1,238 mill. kr. til IKT-utstyr og -programvare på tannklinikkene.

5. TANNHELSEUTVIKLING

Tannhelse Rogaland FKF rapporterer hvert år tannhelseutvikling på indikatorårskullene 5-, 12- og 18-åringer.

Sosial- og helsedirektoratet kommer i veilederen «Tenner for livet» (1999), med anbefalinger om individuelle innkallingsintervall og lengden av disse. Anbefalingene følges også for indikatorårskullene. Det finnes en rekke faglige, økonomiske og etiske grunner for å følge anbefalingene, både i offentlig og privat tannhelsetjeneste. Undersøkelser har vist at det er faglig forsvarlig å forlenge innkallingsintervallene opp mot 24 måneder for individer med god tannhelse. For andre, kan det være behov for oppfølging med kortere intervaller. Det er derfor grunn til å anta at tannhelsen for alle 5-, 12- og 18-åringene er bedre enn tabellene nedenfor viser. Mer detaljerte tabeller finnes i tabellvedlegget.

Det må også tas hensyn til at det kan være til dels store lokale variasjoner innen ett og samme tannhelsedistrikt.

Tabell: Kariesstatistikk 5-, 12- og 18-åringene**5-åringene**

Vi ser av tallene for 2016, at tannhelsesituasjonen for 5-åringene i Rogaland har stabilisert seg på et høyt nivå. I 2016 var 82,4 % av de undersøkte 5-åringene uten hull i tennene (dmft=0). Dette er noe bedre enn landsgjennomsnittet for 2015.

Tabell: Kariesfrie 5-åringer

Andelen kariesfrie 5-åringer, varierer fra 80,1% til 84,4 % mellom distriktene. Innenfor distriktene, kan man finne større variasjoner. Det er også store individuelle forskjeller i tannhelse.

Signaler fra andre fylker, forteller om en mulig nedgang i kariesfrie femåringer. Dette kan være bekymringsfullt, i den grad vi her ser konturene av en nedadgående trend. Også i Rogaland kan vi se samme tendens. Det kan være ulike årsaker til en slik utvikling. Ett forhold er at denne aldersgruppen oftere enn tidligere har kontakt med sukkerholdige produkt. Det være seg i dagligvarebutikker, sosiale sammenhenger og til og med i barnehager. Et annet forhold kan være at barn av innvandrerfamilier har

dårligere tannhelse enn norske barn. Om så er tilfelle, ligger det et håp om at disse forskjellene utjevner seg frem til 12-års alder.

Tannhelse Rogaland har satset mye på folkehelsearbeid i denne og yngre aldersgrupper over flere år, gjennom samarbeid med helsesøstre, tiltak på helsestasjoner og i barnehager. Se mer i avsnittet om folkehelsearbeid. Ut fra tannhelsedata, er det all grunn til å opprettholde denne satsningen, - om ikke også styrke den.

12-åringene

Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) for 12-åringene i Rogaland var 0,90 i 2016. Dette er noe bedre enn for 2015 (0,92). Landsgjennomsnittet i 2015 var 0,90.

Tabell: DMFT for 12-åringer

Det er gledelig å observere at Tannhelse Rogaland kan rapportere den samme gode tannhelsen som for de siste tre årene. Andelen 12-åringer helt uten sykdom i permanente tenner, var for Rogaland 60 % i 2016. Dette er på samme nivå som for 2014 og 2015. Landsgjennomsnittet i 2015 var også 60 % (DMFT = 0).

18-åringene

Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) for 18-åringene i 2016 i Rogaland var 3,84. Det er vesentlig lavere enn de siste årene. I 2015 var dette gjennomsnittet 4,11 i Rogaland. I 2011 var snittet på hele 5,1 tenner med karies og fyllinger. Når det gjelder individer helt uten sykdom i permanente tenner, var dette tallet i 2016 22 %. En forbedring på 2 % fra 2015. Landsgjennomsnittet i 2015 var 22 % (DMFT = 0).

Tabell: DMFT for 18-åringer

Sluttkommentar

Tannhelseutviklingen har de siste årene for Rogaland vist en forbedring. Denne trenden videreføres i 2016, med svært gledelige tall for hele fylket. Mye taler for at satsning på folkehelse og forebyggende aktivitet, har gitt og gir resultater. Likevel, som kommentert under 5-åringene foran, er det liten grunn til å lene seg tilbake og tro at «slaget om karies» er vunnet.

6. KOMPETANSESENTERET

Formålet med kompetansesenteret er å:

- øke tilgjengeligheten til spesialisttannlegetjenester for befolkningen i regionen
- drive rådgivning overfor en samlet tannhelsetjeneste og befolkningen
- være en henvisningsinstans
- bidra til forskning og faglig utvikling i tannhelsetjenesten fra offentlig og privat sektor
- bidra til rekruttering og stabilisering av tannhelsepersonell i regionen
- drive etterutdanning av tannhelsepersonell
- i samarbeid med odontologiske læresteder tilby klinisk praksistrening for tannleger under spesialistutdanning

Spesialisttannleger

Det drives langsiktig rekruttering gjennom økonomisk støtte til spesialistkandidater mot bindingstid etter utdanning. Styret for Tannhelse Rogaland opprettet i 2012 et utdanningsfond som blant annet finansierer slik støtte.

I 2016 var totalt 5 spesialistkandidater under utdanning:

- 1 kandidat i oral kirurgi og oral medisin
- 1 kandidat i endodonti
- 2 kandidater i protetik, en som fullførte utdanningen våren 2016
- 1 kandidat i kjeveortopedi som fullførte utdanningen våren 2016

Alle sju tannlegespesialiteter er nå på plass.

Helsedirektoratet skal lage retningslinjer for en integrert samarbeidsmodell mellom universitet og kompetansesenter om spesialistutdanning.

Forskning

Forskning på kompetansesenteret skal ha høy kvalitet, gi ny kunnskap og bidra til utvikling av tannhelsetjenesten. Forskningsavdelingen er inne i en omstilling. Det jobbes med rekruttering av nødvendige stillinger. En forskningskoordinator begynte i 2016 i 20 % stilling. Det arbeides med flere nye spennende prosjekter.

Sykehusodontologi

Kompetansesenteret sitt prosjekt for å kartlegge behovet for odontologiske tjenester ved Stavanger Universitetssjukehus ble avsluttet ved utgangen av 2015. Etter at prosjektrapporten ble oversendt Helsedirektoratet, har det vært aktivitet med målsetting om å bli en del av den ordinære forsøksordningen.

Kunnskapsoppbygging og kompetansespredning

- *Rådgivning, veiledning.* Dette skjer i utstrakt grad gjennom spesialistenes daglige kontakt med den utøvende tannhelsetjenesten
- *Hospitering.* Det har vært hospitering innen flere spesialistdisipliner. Hensikten er å dyktiggjøre hospitanten og gjøre vedkommende sikrere som selvstendig tannlege. Det har dessuten vært prekvalifisering for opptak til spesialistutdanning i kjeveortopedi og oral kirurgi.
- *Kursing.* Spesialistene har holdt kurs for personell i Tannhelse Rogaland og eksterne kurs både i Rogaland og utenfor fylket.
- *Andre kompetansefremmende tiltak:*
 - Det ble i 2016 etablert eksperttjeneste, et tiltak som gjelder alle spesialiteter. Kompliserte kasus som trenger tverrfaglig utredning tas opp her.
 - Det ble arrangert fagseminarer der både offentlige og private tannleger ble invitert.
 - Kasuspresentasjoner internt ca to ganger i måneden.

Nye lokaler

I januar 2016 flyttet kompetansesenteret inn i nye lokaler. Offisiell åpning var 25. august, der blant annet statssekretær Lisbeth Normann var til stede.

Kompetansesenteret fremstår nå med høy kvalitet både for brukere og tilsatte. Det er

lagt stor vekt på å til rette legge lokalene med tanke på universell utforming i farge og materialvalg.

Økonomi

Staten ved Helsedirektoratet har også i 2016 gitt tilskudd til kompetansesenteret. Fylkestinget ekstrabevilget 2 millioner kroner første gang i 2010, øremerket utvikling av kompetansesenteret. Samme beløp er videreført etterfølgende år. Dette har vært en god og nødvendig medfinansiering til utvikling av og rekruttering av spesialister til kompetansesenteret.

7. HMS – HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Å forbygge sykefravær og legge til rette for et høyt nærvær krever systematisk arbeid fra ledelsen. HMS og kvalitetsutvikling skal være en viktig del av det arbeidet som blir utført hver eneste dag på alle områder i Tannhelse Rogaland FKF.

AMU

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) i Tannhelse Rogaland har hatt 5 møter og behandlet 27 saker i 2016.

Skader

Det er meldt om 36 skader eller ”nesten-uhell” i 2016. Skadene (hovedsakelig stikk og kutt) følges opp etter vedtatte rutiner, om nødvendig i samarbeid med fastlege eller HMS-seksjonen.

Satsningsområder HMS i Tannhelse Rogaland

I 2016 har Tannhelse Rogaland FKF hatt følgende særskilte satsningsområder innen HMS:

1. IA-handlingsplan gjeldende fra 010115 – 311216
2. Risiko og sårbarhetsanalyse – risikoreduserende tiltak
3. Kartlegge verktøy til medarbeiderundersøkelse som skal gjennomføres våren 2017
4. Risikovurdere kjemiske stoffer på klinikknivå i SafeUse.
5. Anskaffelse av ny BHT
6. WIRUS

1) IA-handlingsplan

De overordnede målene er:

- Dyrke organisasjonskultur med fokus på nærvær, toleranse og mangfold
- Forebygge og redusere sykefravær, bedre arbeidsmiljøet, samt hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet
- Fokuserer på den enkeltes plikt til aktiv medvirkning i HMS og IA-arbeid sammen med partene

I tillegg til disse overordnede målene er det satt opp tre delmål:

- Styrke jobbnærvær og forebygge sykdom
- Tilrettelegging ved behov - Tannhelse Rogaland legger forholdene til rette for personer med redusert funksjons- og arbeidsevne

- Avgangsalder – Tannhelse Rogaland legger til rette for at ansatte gis mulighet til å utsette avgangsalder

I IA-avtalen er det et mål at det skal etableres rutiner for to årlige møter mellom ledelse, tillitsvalgte og verneombud hvor IA-arbeidet er eneste tema. I 2016 ble det avholdt to møter.

Sykefravær

Sykefraværet var totalt 6,74 % mot fjorårets sykefravær på 6,16 %, og er innenfor normale variasjoner.

Tabell: Sykefravær

2) Risiko og sårbarhetsanalyse – plan for risikoreduserende tiltak

Det er utarbeidet plan for risikoreduserende tiltak med oppfølgingsaktiviteter etter ROS-analyse fra 2015. Planen er godkjent av styret mai 2016. I planen er de risikoreduserende tiltakene vektet etter hendelsenes alvorlighetsgrad og sannsynlighet for at hendelsen skal inntreffe. Mange av de risikoreduserende tiltakene er gjennomført.

3) Kartlegge verktøy til medarbeiderundersøkelse

Styret i Tannhelse Rogaland har bedt om at de gjennomføres arbeidsmiljøundersøkelse i Tannhelse Rogaland FKF. Det er et krav at arbeidsmiljøundersøkelsen er et evidensbasert verktøy som kan bidra til videre utvikling av organisasjonen. Høsten 2016 ble ulike verktøy kartlagt for dette formålet, og det ble vurdert at KS `faktor var best egnet til medarbeiderundersøkelse i Tannhelse Rogaland FKF. Undersøkelsen gjennomføres vinteren 2017.

4) Risikovurdering av kjemiske stoffer på klinikknivå.

I 2015 ble alle kjemikalier katalogisert på klinikknivå i vårt elektroniske stoffkartotek SafeUse. Alle ansatte har lesetilgang til systemet, og det er utpekt en stoffkartotekansvarlig på hver klinikk. Systemet skal bidra til en sikrere hverdag for ansatte, pasienter og miljø. Det skal bli enklere å vurdere kjemikalier opp mot hverandre slik at man kan velge stoffer med lite skadepotensiale. I 2016 ble alle kjemiske stoffer registrert i SafeUse risikovurdert på klinikknivå.

5) Ny avtale om bedriftshelsetjeneste

I juli 2016 ble det lyst ut konkurranse for ny leveranse av bedriftshelsetjeneste. Stamina Helse fikk også denne gang ansvaret for levering av bedriftshelsetjeneste i Rogaland fylkeskommune, herunder Tannhelse Rogaland FKF. Det var viktig for oss i tannhelsetjenesten å få på plass en bedriftshelsetjeneste som kan tilby oppfølgingssamtaler med jordmor for gravide arbeidstakere, og dette har vi nå fått til. Stamina Helse har kontrakt med firmaet *Fem jordmødre* i Sandnes.

6) WIRUS

Tannhelse Rogaland ble forespurt om å delta i forskningsprosjektet WIRUS (Workplace Interventions preventing Risky Use and alcohol and Sickleave). Det var UiS som gjennomførte studien i samarbeid med flere andre institusjoner. Formålet med studien er å bidra til ny kunnskap om positive og negative sider ved alkoholbruk, og forholdet bedrifter har til alkoholbruk i arbeidssituasjoner. 10 000 arbeidstakere

deltar i WIRUS. Basert på undersøkelsen vil enkelte arbeidstakere bli tilbudt en frivillig helseundersøkelse hos bedriftshelsetjenesten Stamina Helse.

Annet Informasjonssikkerhet

November 2016 ble den årlige sikkerhetsrevisjonen på informasjonssikkerhet gjennomført på alle tannklinikkene og fylkestannlegekontoret. Sikkerhetsrevisjon på EPJ ble gjennomført i desember. Alt i alt er informasjonssikkerheten i foretaket god, vi har mange bevisste medarbeidere.

Universell utforming

AMU vurderer universell utforming hver gang det blir forelagt tegninger for ombygninger eller nyetablering av tannklinikker. Det er byttet ut til en del hev- og senkpulter på kontorarbeidsplasser. I folkehelsearbeidet er det i programmet HEART tatt hensyn til universell utforming og brukt både tekst, lyd og film.

Stiftelse av Tannhelse Rogaland bedriftsidrettslag

Idrettslaget ble stiftet 26. mai 2015. Samtidig ble det nedfelt vedtekter for bedriftsidrettslaget og utformet søknad til Bedriftsidretten Rogaland. Formelt ble styret valgt/godkjent i åpent møte under personellmøtet i Haugesund september 2015. Tannhelse Rogaland Bedriftsidrettslag har tilbud som favner vidt, selv om det bare har vært i virksomhet i kort tid.

Aktiviteter 2016.

- **Yoga.** Kursene og timene i yoga ble gitt av erfarne kursholdere i Stavanger, Sandnes, Bryne, Haugesund, og Strand. Ca. 50 ansatte deltok i dette tilbudet.
- **Svømming.** Det er tilbud om gratis svømming i mange av svømmehallene i fylket.
- **Orientering.** Fem ansatte løper jevnlig orientering og konkurrerer hver onsdag i sommerhalvåret.
- **Sykkel.** To ansatte syklet Nordsjørittet.
- **Tanntrimmen.** 40 ansatte var med på «Tanntrimmen». For å være med i "tanntrimmen" må man trimme tre ganger pr. uke i 30 minutter eller mer. Alle "tanntrimmere" deltar i trekning av gavekort. I 2016 fikk 10 ansatte gavekort på 2000 kroner hver.
- **«Sykle til jobben»-aksjonen.** 30 ansatte var med på å samle poeng for ulike aktiviteter gjennom to vårmåneder.
- **Jentebølgen.** 4-5 ansatte deltok på jentebølgen.

8. PERSONELL

Sammensetning – likestilling

Tannhelse Rogaland har 330 ansatte fordelt på 21 nasjonaliteter. 118 tannleger, 38 tannpleiere, 132 tannhelsesekretærer/klinikkassistenter/resepsjonister, 7 ledere med personalansvar, 14 konsulenter, rådgivere og fagleder, 2 serviceteknikere, 2 psykologer og 17 renholdere. Utenom er det ansatte som for tiden er i permisjon.

I løpet av 2016 har 31 personer tatt ut foreldrepermisjon/fedrekvote (18 tannleger, 2 tannpleier, 7 tannhelsesekretærer og 2 renholdere). 12 personer har hatt ulønnet foreldrepermisjon i etterkant av den lønnede foreldrepermisjonen (7 tannleger, 1 tannpleier og 4 tannhelsesekretærer).

Likestilling er noe en bestreber seg på å ha fokus på i personalpolitikken generelt, selv om dette er en utfordring ettersom få menn søker utdanning som tannhelsesekretærer eller tannpleiere. I de senere årene har det også blitt færre menn som søker seg til tannlegestudiet. Hele 78 % av de som ble tilbudt plass ved odontologistudier i Norge høsten 2014, var kvinner.

I Tannhelse Rogaland er 93 av 118 tannleger kvinner. I ledergruppen er 5 av 7 kvinner.

Tabell: Oversikt ansatte 2016

Medarbeidersamtaler

Det er et mål at det skal gjennomføres årlige medarbeidersamtaler i Tannhelse Rogaland. Et distrikt har utsatt samtalene til 2017 pga lederpermisjon. Oppsummering av medarbeidersamtaler 2016 viser at det er høy trivsel blant de ansatte.

Forholdet til ledelsen er viktig. De ansatte ønsker at det skal være en viss nærhet til nærmeste leder, og at lederen skal være lydhør og følge opp de ansatte på en positiv måte. Det gledelige er at de aller fleste opplever forholdet til nærmeste leder som godt.

Rekruttering og stabilisering

Rekrutteringen til ledige til tannlegestillinger går langt lettere nå enn tidligere år. Det merkes på søkerlistene at det er mange norske ungdommer som tar sin utdanning i utlandet.

Ledige stillinger annonseres i fagtidsskrifter og på www.tannhelserogaland.no.

Tannhelse Rogaland skal konkurrere om personell med privat praksis og med andre fylkeskommuner. Lønnsmessig er det ikke mulig å konkurrere med privat praksis. I tillegg kan det være spesielle utfordringer knyttet til det å arbeide på mindre klinikker hvor man ikke drar nytte av et større faglig miljø.

Tannhelse Rogaland har i løpet av 2016 hatt 12 tannlegestudenter, 2 tannpleierstudenter og 15 tannhelsesekretærelever utplassert på tannklinikkene i såkalte praksisuker under studiet. Studentene og elevene skal få innblikk i, og forståelse for, det daglige arbeidet ved tannklinikkene samt studere den offentlige tannhelsetjenesten. I tillegg hadde 14 tannlege- og tannpleierstudenter sommerjobb i Tannhelse Rogaland.

Dette er gode rekrutteringstiltak, og samtidig faglig stimulerende for veilederne.

Tabell: Turnover

Seniorkurs

Rogaland fylkeskommune arrangerer hvert år et pensjonsforberedende kurs for ansatte over 60 år samt egne samtaler med rådgivere fra KLP.

Bonus og overtidspørraksis

Bonus for arbeidsåret 2016 ga gode resultater for de ansatte. Distriktenes kursbudsjetter får tilførrt kursmidler fra bonuspotten.

Avtale om overtidspørraksis gir ansatte mulighet til å bruke tannklinikkene etter ordinær arbeidstid, og fungerer også som er stabiliseringstiltak. Overtidspørraksis skal ikke gå utover inntjeningen og driften på dagtid.

Etikk

Fylkestinget har vedtatt etiske retningslinjer for ansatte i fylkeskommunen. Disse gjelder også for Tannhelse Rogaland. For å sikre en høy etisk standard i virksomheten gjennomføres internkontroll etter vedtatte retningslinjer. Ulike temaer på distriktsmøter og på kvalitetssirkler på klinikkene bidrar også til kunnskap om og bevisstgjøring rundt etiske utfordringer i hverdagen. Fylkestannlegen sitter i etikkutvalget i Rogaland fylkeskommune.

9. KOMPETANSE- OG KVALITETSUTVIKLING

Tannhelse Rogaland har en plan for kompetanse- og kvalitetsutvikling. Dette er i samsvar med plikten som autorisert helsepersonell har til å holde seg faglig oppdatert.

Tabell: tid brukt på kurs

Ifølge planen tilbys alle ansatte 36 timer med kurs og kompetanseutvikling pr. år. Kompetanseutviklingen skjer hovedsakelig på distriktsmøtene, personellmøtet og lokale og sentrale kurs. For hvert distrikt lages det en årlig opplæringsplan.

Tannhelse Rogaland har et introduksjonsprogram for nyansatte som inkluderer et introduksjonsmøte hvor det gis en innføring i Tannhelse Rogalands oppgaver og målsetninger. I tillegg er det etablert en ordning hvor alle nyansatte får en fadder de første seks månedene. Hensikten med dette er å gi den nyansatte en trygghet på klinikken, og at den nyansatte vet at det er en person som har særskilt ansvar for en. Men, fremdeles ligger det faglige ansvaret hos overtannlegen.

Det er avholdt 11 ledermøter i 2016. Der tas opp aktuelle saker med henhold til drift, produksjon, opplæring og budsjett. Resymé fra møtene inneholder mye nyttig informasjon til tannklinikkene og ligger i Kvalitetshåndboken og Nyhetsbrev.

Tildeling av stipend

Stipend kan tildeles alle som har fast ansettelse i Tannhelse Rogaland i minst 5 år. Stipend skal gå til velferdstiltak med faglig innhold. Under begrepet faglige velferdstiltak kommer:

- Fagmøter/konferanser/kongresser
- Studiebesøk ved universitet/tannklinikker

- Kurs av kort varighet

I 2016 var det 7 personer som søkte om stipend. Imidlertid var det bare 5 av disse som arbeider i 100 % stilling og disse ble prioritert slik retningslinjene foreslår med 10 000 kroner hver.

Utdanningsfond

Det er satt av 2 mill. kroner til videreføring av utdanningsfond til ansatte under spesialistutdanning/videreutdanning.

5 ansatte, hvor av 4 fra ledergruppen har tatt studier som ledd i en Executive Master of Management på BI Stavanger

En ansatt har tatt prosjektledelse i regi av BI Oslo.

En tannpleier er i siste del av sin masterstudie i folkehelsearbeid, mens tre tannpleiere er på videreutdanning i tannpleie og helsefremmende arbeid ved Høgskolen i Sørøst-Norge, og en tannpleier er på videreutdanning i pedagogikk ved Høgskolen på Stord.

Det er flere tannleger som er under spesialistutdanning.

Etterutdanning

Nasjonal sikkerhetsmåned

Rogaland fylkeskommune, inkludert THR var i oktober med på nasjonal sikkerhetsmåned 2016. I år ble Nasjonal Sikkerhetsmåned markert med en serie videosnutter. Filmene inneholder fakta og råd til ettertanke for å øke vår kompetanse om informasjonssikkerhet.

Seminarer

På Tannhelse Rogaland sitt kompetansesenter i Stavanger har det fra høsten 2016 blitt arrangert faglige seminarer med varierende tema. Tannleger fra både privat og offentlig tannhelsetjeneste inviteres til å delta. Kursene gir tellende timer i NTFs etterutdanningssystem. I 2016 ble det arrangert 3 seminarer. Dette skal videreføres i 2017 med månedlige faglige seminarer.

TANK

Tannlegeforeningens nettbaserte kurs, Tank, er et kurstilbud som i sin helhet skal gjennomføres på nettet. TANK er gratis tilgjengelig for medlemmene.

Nasjonal faglig retningslinje om tannhelsetjenester til barn og unge 0-20 år.

Helsedirektoratet utga våren 2011 en veileder i god klinisk praksis i tannhelsetjenesten. Denne veilederen er først og fremst beregnet på voksne, det er behov for andre anbefalinger for barn og unge. Helsedirektoratet utarbeider derfor retningslinjer for ansvarlige for Den offentlige tannhelsetjenesten og tannhelsepersonell som yter tjenester til barn og unge, både offentlig og privat.

Sekundære målgrupper er helsestasjon- og skolehelsetjenesten, barneverntjenesten, fastleger, psykologer, øvrig helsepersonell og andre som yter tjenester til barn og unge.

Målet er god tannhelse og utjevning av sosiale- og andre ulikheter i tannhelsen. Retningslinjen skal bidra til at alle barn og unge får tilpassede og gode tann- og munnhelsetjenester uavhengig av bosted, diagnose og sosial bakgrunn. Den skal bidra til kunnskapsbasert praksis, redusere uhensiktsmessig variasjon i tjenestene,

og gi grunnlag for prioriteringer og bruk av ressurser på tannhelsetilbudet til barn og unge.

Retningslinjen skal dessuten bidra til at tannhelsepersonell ivaretar opplysningsplikten til barnevern og politi, der det er grunn til å tro at barn utsettes for vold eller alvorlig omsorgssvikt.

Det gis konkrete faglige anbefalinger om forebygging, munnundersøkelser, behandling og oppfølging av barn og unge. Dessuten gis det fra et faglig perspektiv, råd om organisering av tannhelsetjenester og samarbeid med øvrig helsetjeneste og andre. Det forebyggende perspektivet og prioritering av barn og unge med størst behov, er gjennomgripende.

Retningslinjen inneholder et eget kapittel med anbefalinger om hva som kan gi grunn til å mistenke omsorgssvikt/vold mot barn.

Det er nedsatt en ekstern arbeidsgruppe som består av spesialister i pedodonti, kjeveortopedi og samfunnsodontologi, samt allmenntannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer, helsesøster og brukerrepresentanter. En tannlege fra Tannhelse Rogaland representerer de offentlige tannlegene i denne gruppen.

Retningslinjen er delt i to deler. Del 1 er publisert i 2017, og del 2 2018.

Et kvalitetsutviklingsprosjekt – Oppsummering eksponeringsterapi hos prioriterte pasienter på Varhaug tannklinik

12 pasienter mellom 6 og 53 år er behandlet med eksponeringsterapi med elementer fra kognitiv adferdsterapi. Samtlige pasienter hadde behandlingsvegring/angst for tannbehandling som hovedsymptom. Alle fikk en relasjonsbyggende samtale med kartlegging av angstutløsende stimuli (injeksjon, boring, ekstraksjon) og angstsymptomene på det kroppslige, følelsesmessige, kognitive og atferdsmessige planet. De fikk videre opplæring og informasjon om angst og eksponering. Av de 12 pasientene har 7 pasienter fått gjennomført nødvendig tannbehandling etter gjennomført eksponering. 1 har fått gjennomført behandling med oral sedasjon, 3 falt ut av ulike grunner og 1 er fortsatt under eksponeringsterapi. Pasientene hadde 3-5 avtaler før behandling kunne utføres.

Etter behandlers vurdering er det kombinasjonen av god relasjon til behandleren og eksponeringsterapi som gir vellykket behandling. Metodens verdi er avhengig av om behandlingsresultatene oppnådd hos henvisningsmottaker, lar seg overføre ved framtidige behandlinger hos egen tannlege.

10. FOLKEHELSEARBEID – AKTIVITETER I 2015

Tannhelse Rogaland arbeider for et kunnskapsbasert folkehelsearbeid og vårt mål er å sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet. For å oppnå dette samarbeider vi med ulike aktører innenfor helse- og omsorgstjenester, folkehelserådgivere i kommuner, planleggere, skoler og frivillige organisasjoner.

Tabell: Tid brukt til folkehelsearbeid

Tabell: Antall bekymringsmeldinger til barnevernet

Tiltak mot prioriterte grupper

Folkehelsearbeid dreier seg om forebygging, og det oppnår vi best når vi evner å sette i verk tiltak på et tidlig stadium. Jo tidligere gode vaner innarbeides, jo større sjanse er det for at disse implementeres og bidrar til å sikre den enkelte gode vaner resten av livet. Tiltak som ivaretar aspektet med tidlig intervensjon er derfor gitt høy prioritet.

Helsestasjoner

Tannhelse Rogaland har et godt samarbeid med helsestasjonene. Det avholdes regelmessige møter med helsesøstre, og alle helsestasjonene i fylket deler ut poser som inneholder tannbørste, tannkrem og brosjyre til alle ettåringene. Barn som har forhøyet kariesrisiko får utdelt fluortabletter.

Barneskoler

Det har blitt gjennomført undervisning for barn i 1. til 3. klasse i noen distrikter. Her har det vært fokusert på 6-års jekslene, matpakke, tannpuss 2 ganger daglig og vann som tørstedrikk. Målet er å skape gode holdninger og kunnskaper om helse og tannhelse. For 12 åringene har vi utarbeidet folkehelsetiltaket «Evig smil», «Evig smil» undervises av tannhelsepersonell på de fleste barneskoler i Rogaland.

HEART-YOUTH

Tannhelse Rogaland og tannhelsetjenesten i Hordaland har utviklet et digitalt læringsprogram i folkehelse for 8. og 9. klassetrinn. HEART er et kunnskapsbasert folkehelseprogram sentrert om temaene Helse, Ernæring, Aktivitet, Rusforebygging og Tannhelse. Hovedformålet med HEART er å gi elevene mer kunnskap om folkehelse, slik at de selv kan ta gode valg for livsstil og helse. Et annet mål er å sette eleven i stand til å se folkehelseutfordringer i et livsstils perspektiv. Programmet er i tråd med nasjonale føringer og tar utgangspunkt i Kunnskapsløftets generelle og faglige del. I 2016 startet implementeringen av HEART i Hordaland og Rogaland med bakgrunn i egen implementeringshåndbok som er utviklet for HEART. Sommeren 2016 ble HEART- YOUTH varemerkere registrert.

Fluorpensling

I 2016 startet Stavanger tannhelsedistrikt opp tiltak med fluorpensling to ganger årlig på Johannes læringssenter. Johannes læringssenter er en grunnskole for barn med innvandrers- og/eller flyktningebakgrunn i Stavanger kommune.

Asylsøkere og innvandrere

Befolkningen i Rogaland består av en voksende andel asylsøkere og innvandrere, ikke minst gjelder dette de tettest befolkede områdene og steder med asylmottak. I disse områdene er det gitt høy prioritet til tiltak rettet mot både foreldre og barn. Møte med en ny kultur og et annet kosthold bidrar til at disse er svært utsatt for karies. Av tiltak som er satt i verk kan nevnes undervisning på asylmottak på Moi, på Sandnes læringssenter og Johannes læringssenter, på språkstasjonen på Bryne, i Sokndal og i Haugesund og Karmøy.

Ulike undervisningsoppdrag

Gjennom undervisning av elever, studenter og ansatte i ulike typer institusjoner, oppnår en at kunnskapen ikke bare når disse, men at de bruker kunnskapen videre til å hjelpe andre. Undervisning på skoler og i institusjoner har derfor vært en viktig del av tannpleiernes folkehelsearbeid.

Undervisning ved videregående skole, helsefagarbeidere

Ved mange av de videregående skolene i Rogaland blir det gjennomført undervisning for elever som skal bli helsefagarbeidere. Dette er viktig siden de fleste av disse elevene skal jobbe med eldre og syke etter endt utdanning.

Undervisning ved høyskole

Tannpleiere underviser i tannhelse for sykepleierstudenter ved høyskolen i Haugesund og Stavanger, og ved Diakonhjemmets høyskole (vernepleier) i Sandnes. Undervisningen på høyskolen Stord/Haugesund (HSH) er for både sykepleierstudenter og til de som tar videreutdanning innen eldre helse og samfunn (master).

Undervisning i institusjoner

Pleiepersonell på sykehjem og i boliger for psykisk utviklingshemmede får opplæring i munnpleie av tannpleiere.

Evaluerings av 12 års dagene – et besøk på tannklinikken

Sør-Jæren tannhelsedistrikt har utviklet og tatt i bruk et folkehelseiltak rettet mot 12 åringer. Kort om 12 års dagen: Tannklinikken stenges for ordinær drift og åpnes for å ta imot 12 åringer (6. klasse) klassevis. Elevene er inntatt tre ulike stasjoner; en stasjon for individuell tannhelseundersøkelse, en stasjon hvor det undervises i tannhelse og riktig kosthold, samt en stasjon med praktisk veiledning i tannpuss. I 2016 startet arbeidet med å evaluere tiltaket, og det ble etter godkjent søknad til NSD sendt ut spørreskjema til lærere, elever og tannhelsepersonell i Sør-Jæren tannhelsedistrikt. Svarene på spørreundersøkelsen vil avgjøre om tiltaket skal videreføres i Tannhelse Rogaland FKF.

Undervisning av brukere av institusjoner

Tannpleiere møter ofte ulike brukergrupper i institusjon og andre grupper og gir dem undervisning i tannstell. Eksempler på dette er psykisk syke, unge psykiatrispasienter, reumatismepasienter, rusmiddelavhengige, seniorer og barselgrupper.

Eldre

Tannhelse Rogaland har i løpet av 2016 blitt invitert til å delta på møter i ulike pensjonistforeninger og eldreråd i Sør-Rogaland. Det er stor interesse for ulike stønadsordninger til tannbehandling, og hvordan en kan ta best mulig vare på tannhelsen

11. UTFORDRINGER OG TILTAK I 2017

I Fylkestingets bestilling av tjenester fra Tannhelse Rogaland (sak 115/16) skal tjenesteproduksjon fortsette som i 2016 med følgende prioriteringer

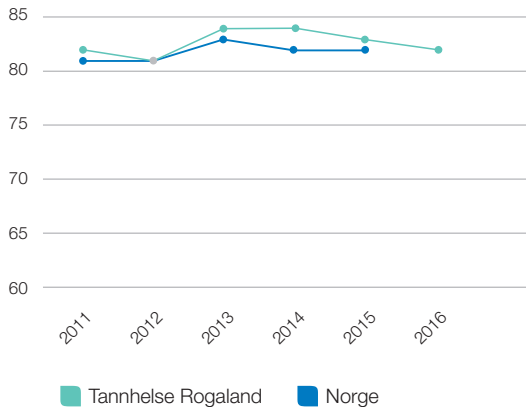
- Beholde og rekruttere tannhelsepersonell
- Kompetanse- og kvalitetsutvikling
- Styrke folkehelsearbeidet
- Kvalitetssikre tilbudet til prioriterte grupper
- Videreutvikle kompetansesenteret

I tråd med rundskrivet «Nasjonale mål og prioriteringer på helse- og omsorgsområdet 2014» fra Helsedirektoratet prioriteres også disse områdene:

- Samarbeider med privat tannhelsetjeneste for å løse offentlige oppgaver
- Gode rutiner for bekymringsmeldinger til barnevernet
- Bidra til rekruttering av kandidater til spesialistutdanning
- Utarbeider samarbeidsavtaler med den kommunale helse- og omsorgstjenesten for å bidra til at tannhelsetjenestelovens prioriterte grupper får tilgang til tannhelsetjenester og hjelp til nødvendig daglig munnstell.

Årsmelding 2016

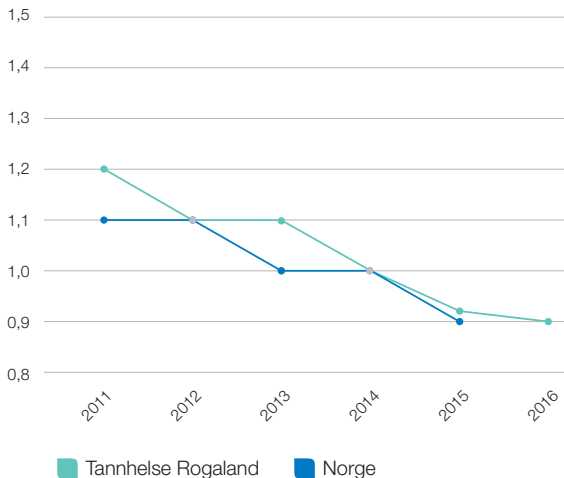
5-åringer uten karieserfaring i %

Tannhelsedistrikt	Antall 5-åringer	% us. dmft=0	dmft=0	% dmft=0
Nord-Rogaland	1 407	82	968	83,4
Nord-Jæren & Ryfylke	904	82	592	80,1
Stavanger	1 758	82	1 214	84,4
Sandnes	1 381	71	784	80,3
Sør-Jæren	1 182	87	840	82,0
Rogaland	6 632	80	4 398	82,4

Årsmelding 2016

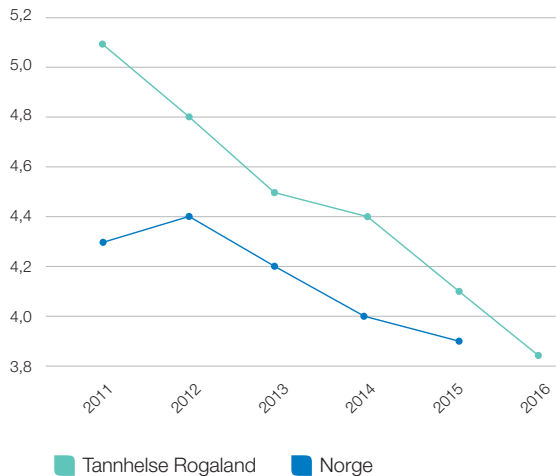
DMFT for 12-åringer

Tannhelsedistrikt	Antall 12-åringer	% us.	DMFT
Nord-Rogaland	1 350	75	0,82
Nord-Jæren & Ryfylke	866	85	1,18
Stavanger	1 568	80	0,84
Sandnes	1 139	74	0,84
Sør-Jæren	1 056	95	0,91
Rogaland	5 979	81	0,90

Årsmelding 2016

DMFT for 18-åringer

Tannhelsedistrikt	Antall 18-åringer	% us.	DMFT
Nord-Rogaland	1 503	77	3,62
Nord-Jæren & Ryfylke	830	82	4,22
Stavanger	1 656	78	3,72
Sandnes	1 229	71	3,66
Sør-Jæren	1 141	84	4,14
Rogaland	6 359	78	3,84

Årsmelding 2016

Pasientgrupper	Mål	2016		2015		2014		2013	
		Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%
Gruppe A	111 000	111 669	98	111 021	99	111 764	98	110 639	98
Gruppe B	1 600	1 836	98	1 788	98	1 695	97	1 723	97
Gruppe C1	3 100	3 090	96	3 141	95	3 039	96	3 212	97
Gruppe C2	2 600	2 280	89	2 308	87	2 389	87	2 560	88
Gruppe D	11 200	10 860	89	10 939	92	11 316	92	10 694	90
Gruppe E og rus	1 200	1 381	-	1 094	-	1 170	-	1 316	-
Sum A - E	130 700	131 116	-	130 291	-	131 373	-	130 144	-
Gruppe F	30 000	43 542	13	40 423	12	39 450	12	36 160	11
Sum A - F	160 700	174 658	-	170 714	-	170 823	-	166 304	-
Pasientinntekter	80 mill.	83,2 mill.		79,6 mill.		82,9 mill.		78,8 mill.	

* % under tilsyn i forhold til reelt antall pasienter og ikke i forhold til måltall.

Årsmelding 2016

Bekymringsmelding barnevern

Tannhelsedistrikt	Antall varsler sendt foresatte	Antall ganger barne- vernet har tatt kontakt med tannklinikk	Antall bekymringsmeldinger
Nord-Rogaland	5	8	8
TkVest/Rogaland	0	0	0
Nord-Jæren & Ryfylke	3	18	6
Stavanger	11	8	12
Sandnes	13	8	13
Sør-Jæren	20	31	14
Tannhelse Rogaland	52	73	53

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2016

Timer brukt til folkehelsearbeid

Tannhelsedistrikt*	2012	2013	2014	2015	2016
Nord-Rogaland	741	612	546	399	483
Nord-Jæren & Ryfylke	190	93	183	269	246
Stavanger	192	258	137	236	183
Sandnes	398	295	287	241	229
Sør-Jæren	434	326	332	324	305
Tannhelse Rogaland	1 955	1 584	1 485	1 468	1 447

* Varierer mht. størrelse og antall stillinger.

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2016

Antall kursdager per ansatt

Tannhelsedistrikt	Tannlege	Tannpleier	Tannhelse- sekretær	Totalt
Nord-Rogaland	8	8	7	8
TkVest/Rogaland	7	-	5	6
Nord-Jæren & Ryfylke	6	6	4	5
Stavanger	6	8	6	6
Sandnes	6	7	4	5
Sør-Jæren	8	6	6	7
Fylkestannlegekontoret				6
Tannhelse Rogaland	7	7	5	6

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2016

Nøkkeltall økonomi

	Resultat 2016	Budsjett 2016	Resultat 2015	Resultat 2014
Driftsinntekter	333 149	312 050	326 623	319 780
Driftsutgifter	335 563	312 050	321 806	309 742
Brutto driftsresultat	-2 414	-	4 817	10 038
Netto driftsresultat	5 275	-	2 736	9 180
Tidligere års mindreforbruk tilført driftsregnskapet	-	-	-	-
Bruk av avsetninger og nye avsetninger	-334	-	-5 069	-5 222
Mindreforbruk	5 609	-	7 805	14 402

Tall i hele 1000.

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2016

Antall ansatte / stillingstyper

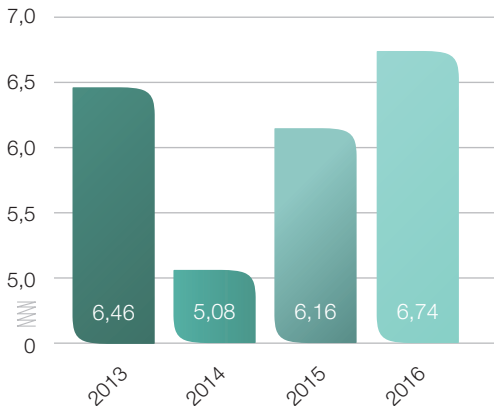
	Kvinner	Menn	Totalt
Tannlege	93	25	118
Tannpleier	38	0	38
Tannhelsesekretær, klinikkassistent, resepsjonist	132	0	132
Renholder	16	1	17
Servicetekniker	0	2	2
Konsulent, rådgiver	11	3	14
Leder med personalansvar	5	2	7
Totalt antall personer per 1.1.2017	295	33	328

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2016

Sykefravær i %

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2016

Årsaker til at tannleger har sluttet

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Privat praksis	1	4	6	8	7	3
Off. annet fylke	5	2	2	2	2	3
Pensjon	2	2	2	2	2	2
Videreutdanning	2	4	2	0	0	2
Annet	1	0	0	0	0	2
Sum sluttet	11	12	12	12	11	12

TANNHELSE
ROGALAND

Årsmelding 2016

Gruppe A. Barn og ungdom, født 1998–2015

Tannhelsedistrikt	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt*
Nord-Rogaland	25 613	25 185	98,3	16 567	64,7	447	8 171
Nord-Jæren & Ryfylke	15 917	15 622	98,1	10 772	67,7	534	4 316
Stavanger	29 374	28 879	98,3	18 847	64,2	1 080	8 952
Sandnes	22 813	22 306	97,8	13 830	60,6	715	7 761
Sør-Jæren	20 038	19 677	98,2	13 851	69,1	813	5 013
Tannhelse Rogaland	113 755	111 669	98,2	73 867	64,9	3 589	34 213

* Inkluderer 1 og 2-åringene som får tilsyn på helsestasjon.

Gruppe B. Psykisk utviklingshemmede over 18 år

Tannhelsedistrikt	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	516	507	98,3	448	86,8	31	28
Nord-Jæren & Ryfylke	263	257	97,7	223	84,8	24	10
Stavanger	403	398	98,8	328	81,4	52	18
Sandnes	266	261	98,1	206	77,4	38	17
Sør-Jæren	429	413	96,3	362	84,4	44	7
Tannhelse Rogaland	1 877	1 836	97,8	1 567	83,5	189	80

Gruppe C1. Eldre og langtidssyke i institusjon (syke- og aldershjem, omsorgsbolig, sykehus og rusbehandling)

Tannhelsedistrikt	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	838	818	97,6	670	80,0	42	106
Nord-Jæren & Ryfylke	315	304	96,5	252	80,0	28	24
Stavanger	1 110	1 059	95,4	837	75,4	131	91
Sandnes	486	470	96,7	328	67,5	69	73
Sør-Jæren	465	439	94,4	371	79,8	58	10
Tannhelse Rogaland	3 214	3 090	96,1	2 458	76,5	328	304

* Registrerte personer i gruppen oppgitt fra helse- og sosialetatene i kommunene.

Gruppe C2. Pasienter som mottar hjemmebaserte tjenester, definert som nødvendig helsehjelp

Tannhelsedistrikt	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	1 008	832	82,5	577	57,2	105	150
Nord-Jæren & Ryfylke	285	268	94,0	209	73,3	34	25
Stavanger	453	433	95,6	263	58,1	108	62
Sandnes	365	345	94,5	189	51,8	72	84
Sør-Jæren	454	402	88,5	304	67,0	80	18
Tannhelse Rogaland	2 565	2 280	88,9	1 542	60,1	399	339

* Registrerte personer i gruppen oppgitt fra helse- og sosialetatene i kommunene.

Årsmelding 2016

Gruppe D. Ungdom 19 og 20 år, født 1996 og 1997

Tannhelsedistrikt	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	2 889	2 596	89,9	1 869	64,7	139	588
Nord-Jæren & Ryfylke	1 634	1 449	88,7	1 139	69,7	119	191
Stavanger	3 307	2 997	90,6	2 097	63,4	254	646
Sandnes	2 257	1 944	86,1	1 314	58,2	210	420
Sør-Jæren	2 121	1 874	88,4	1 484	70,0	166	224
Tannhelse Rogaland	12 208	10 860	89,0	7 903	64,7	888	2 069

Gruppe E inkl. rus. Pasienter i psykiatri, pleie av pårørende, fengsel og rusvern

Tannhelsedistrikt	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	363	329	90,6	151	41,6	133	45
Nord-Jæren & Ryfylke	129	118	91,5	67	51,9	48	3
Stavanger	330	305	92,4	158	47,9	123	24
Sandnes	288	272	94,4	118	41,0	105	49
Sør-Jæren	377	357	94,7	237	62,9	114	6
Tannhelse Rogaland	1 487	1 381	92,9	731	49,2	523	127

Gruppe F. Uprioritert, voksne betalende pasienter

Tannhelsedistrikt	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us. og behandlet	Us. og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	78 593	15 969	20,3	8 634	11,0	1 065	6 270
Nord-Jæren & Ryfylke	43 637	4 135	9,5	3 097	7,1	423	615
Stavanger	98 257	8 572	8,7	4 923	5,0	1 131	2 518
Sandnes	63 669	5 873	9,2	3 854	6,1	617	1 402
Sør-Jæren	54 106	8 993	16,6	7 311	13,5	683	999
Tannhelse Rogaland	338 262	43 542	12,9	27 819	8,2	3 919	11 804

Årsmelding 2016

Antall privatpraktiserende tannleger

Kommuner	Allmenn-praksis	Kjeve-ortopedi	Perio-donti	Oral kirurgi	Endodonti	Protetikk	Andre	Totalt
Eigersund	8	2	1	2	0	1	0	14
Gjesdal	3	1	0	0	0	0	0	4
Haugesund	31	4	2	1	0	0	0	38
Hå	7	0	0	0	0	0	0	7
Karmøy	8	1	0	0	0	0	0	9
Klepp	6	0	0	0	0	0	0	6
Lund	1	0	0	0	0	0	0	1
Randaberg	4	0	0	0	0	0	0	4
Sandnes	38	5	1	1	0	0	0	45
Sauda	2	0	0	0	0	0	0	2
Sokndal	1	0	0	0	0	0	0	1
Sola	13	2	2	2	0	1	0	20
Stavanger	90	5	6	3	4	4	0	112
Strand	7	0	0	0	0	0	0	7
Suldal	1	0	0	0	0	0	0	1
Time	11	3	0	0	0	0	0	14
Tysvær	2	0	0	0	0	0	0	2
Vindafjord	2	0	0	0	0	0	0	2
Rogaland	235	23	12	9	4	6	0	289

Kommunene Bjerkreim, Bokn, Finnøy, Forsand, Hjelmeland, Kvitsøy, Rennesøy og Utsira har ikke privatpraktiserende tannleger.

Personell i Tannhelse Rogaland

Tannhelsedistrikt	Overtannlege			Tannlege 1			Tannlege 2			Tannpleier			Tannhelsesekretær			Personell		
	Stl	Pers	Vak*	Stl	Pers	Vak*	Stl	Pers	Vak*	Stl	Pers	Vak*	Stl	Pers	Vak*	Stl	Pers	Vak*
Nord-Rogaland	1	1	0	0	0	0	28,0	37	276	9,8	16	113	29,0	42	0	67,8	96	389
TkVest/Rogaland	1	1	0	0	0	0	6,8	12	79	0,4	1	0	13,1	14	0	21,3	28	79
Nord-Jæren & Ryfylke	1	1	0	0	0	0	12,8	16	59	4,8	7	6	15,2	19	12	33,8	43	77
Stavanger	1	1	0	1	1	0	23,0	32	35	7,0	9	7	26,0	31	4	58,0	74	46
Sandnes	1	1	0	0	0	0	14,8	29	100	5,3	7	32	19,2	30	234	40,3	67	366
Sør-Jæren	1	1	0	0	0	0	19,6	26	28	6,0	10	8	19,7	25	0	46,3	62	36
Fylkestannlegekontoret																10,4	12	0
Rogaland	6	6	0	1,0	1	0	105,0	152	577	33,3	50	166	122,2	161	250	277,9	382	992
Årsverk vakant			0			0			12,0			3,6			5,4			21,0
Vakans i uker			0 %			0 %			11,4 %			10,8 %			4,4 %			7,6 %

* Vakans i uker.

Dekningsgrad av tannleger i Rogaland

Kommuner og tannhelsedistrikt	Allmennpraksis private tannleger	Offentlig ansatte tannleger	Totalt antall tannleger	Innbyggere per 30.09.2016	Innbyggere per tannlege	Innbyggere per tannlege inkl. spesialister
Haugesund og Utsira	31	6,0	37,0	37 338	1 009	849
Karmøy	8	11,0	19,0	42 316	2 227	2 116
Sauda	2	2,0	4,0	4 754	1 189	1 189
Suldal	1	2,0	3,0	3 866	1 289	1 289
Vindafjord	2	4,0	6,0	8 823	1 471	1 471
Tysvær og Bokn	2	3,0	5,0	11 868	2 374	2 374
Nord-Rogaland distrikt	46	28,0	74,0	109 820	1 484	1 339
Hjelmeland	0	1,0	1,0	2 724	2 724	2 724
Strand og Forsand	7	3,0	10,0	13 854	1 385	1 385
Kvitsøy	0	0,1	0,1	532	5 320	5 320
Finnøy	0	1,0	1,0	3 245	3 245	3 245
Rennesøy	0	1,0	1,0	4 904	4 904	4 904
Randaberg	4	2,0	6,0	10 899	1 817	1 817
Sola	13	4,7	17,7	26 022	1 470	1 054
Nord-Jæren & Ryfylke distrikt	24	12,8	36,8	62 180	1 690	1 420
Stavanger	90	24,0	114,0	133 234	1 169	933
Bjerkreim	0	0	0	2 823	-	-
Gjesdal	3	3,6	6,6	11 906	1 804	1 567
Sandnes	38	11,2	49,2	75 415	1 533	1 342
Sandnes distrikt	41	14,8	55,8	90 144	1 615	1 413
Lund	1	1,0	2,0	3 238	1 619	1 619
Sokndal	1	0,8	1,8	3 318	1 843	1 843
Eigersund	8	3,8	11,8	14 929	1 265	839
Hå	7	5,3	12,3	18 850	1 533	1 533
Klepp	6	3,9	9,9	19 026	1 922	1 922
Time	11	4,8	15,8	18 629	1 179	991
Sør-Jæren distrikt	34	19,6	53,6	77 990	1 455	1 246
Rogaland	235	99,2	334,2	473 368	1 416	1 219

Årsmelding 2016

5-åringene

% av 5-åringene uten karieserfaring, dmft=0

Tannhelsedistrikt	Totalt antall	% us.	% dmft=0	% dt=0	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nord-Rogaland	1 407	82	83	86	80	80	86	84	83	83
Nord-Jæren & Ryfylke	904	82	80	84	86	82	83	84	82	80
Stavanger	1 758	82	84	87	82	83	83	84	84	84
Sandnes	1 381	71	80	85	80	83	83	82	83	80
Sør-Jæren	1 182	87	82	85	83	79	81	83	84	82
Rogaland	6 632	80	82	86	82	81	84	84	83	82
Norge					81	81	83	82	82	

12-åringene

% av 12-åringene uten karieserfaring, DMFT=0

Tannhelsedistrikt	Totalt antall	% us.	% DMFT=0	% DT=0	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nord-Rogaland	1 350	75	62	82	53	54	60	62	61	62
Nord-Jæren & Ryfylke	866	85	52	75	50	52	51	53	57	52
Stavanger	1 568	80	61	83	51	53	59	61	62	61
Sandnes	1 139	74	62	84	54	52	54	64	59	62
Sør-Jæren	1 056	95	60	79	51	53	54	61	58	60
Rogaland	5 979	81	60	81	52	53	56	60	60	60
Norge					55	54	57	60	60	

18-åringene

% av 18-åringene uten karieserfaring, DMFT=0

Tannhelsedistrikt	Totalt antall	% us.	% DMFT=0	% DT=0	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nord-Rogaland	1 503	77	23	63	13	15	17	18	21	23
Nord-Jæren & Ryfylke	830	82	20	54	12	15	13	17	15	20
Stavanger	1 656	78	23	63	16	17	22	22	22	23
Sandnes	1 229	71	22	66	16	15	17	15	18	22
Sør-Jæren	1 141	84	21	59	13	13	13	14	19	21
Rogaland	6 359	78	22	61	14	15	17	18	20	22
Norge					18	18	20	21	22	

Årsmelding 2016

DMFT for 12-åringene, gj.sn. antall tenner med karieserfaring

% av 12-åringene uten ny karies, DT=0

Tannhelsedistrikt	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nord-Rogaland	1,2	1,1	1,0	0,9	0,8	0,8	76	79	80	80	82	82
Nord-Jæren & Ryfylke	1,2	1,2	1,2	1,0	1,0	1,2	72	79	75	75	79	75
Stavanger	1,2	1,0	1,0	0,9	0,8	0,8	78	78	81	72	83	83
Sandnes	1,2	1,1	1,1	1,0	1,0	0,8	79	81	77	79	81	84
Sør-Jæren	1,3	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	73	79	81	81	78	79
Rogaland	1,2	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	76	79	79	77	81	81
Norge	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9							

DMFT for 18-åringene, gj.sn. antall tenner med karieserfaring

% av 18-åringene uten ny karies, DT=0

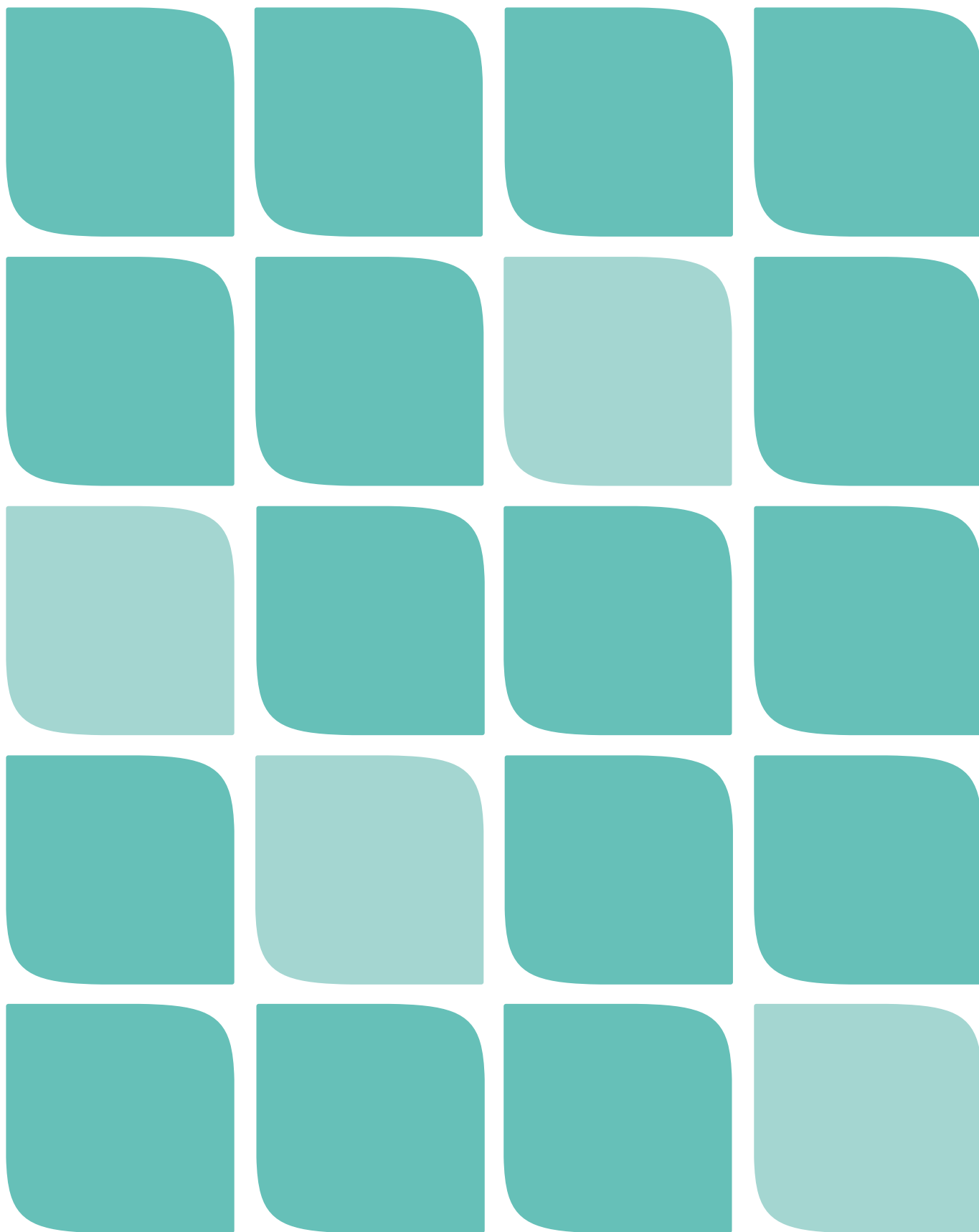
Tannhelsedistrikt	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nord-Rogaland	5,2	4,9	4,8	4,4	4,0	3,6	56	59	60	60	60	63
Nord-Jæren & Ryfylke	5,3	5,0	4,7	4,7	4,6	4,2	46	52	47	49	53	54
Stavanger	4,7	4,3	4,0	3,9	3,6	3,7	58	65	63	64	64	63
Sandnes	4,7	4,8	4,3	4,4	4,3	3,7	54	63	56	58	60	66
Sør-Jæren	5,6	5,3	5,0	4,8	4,4	4,1	56	57	56	56	59	59
Rogaland	5,1	4,8	4,5	4,4	4,1	3,8	55	60	57	58	60	61
Norge	4,3	4,4	4,2	4,0	3,9							

Frekvensfordeling DMFT 12-åringene

Tannhelsedistrikt	DMFT	DT	DT i gj. snitt	MT	MT i gj. snitt	FT	FT i gj. snitt	DMFT	% DMFT =0	% DMFT 1-4	% DMFT 5-9	% DMFT >=10
Nord-Rogaland	823	312	0,31	13	0,013	498	0,5	0,8	62,0	35,3	2,6	0,1
Nord-Jæren & Ryfylke	871	368	0,50	5	0,007	498	0,7	1,2	51,7	42,6	5,3	0,4
Stavanger	1 058	354	0,28	3	0,002	701	0,6	0,8	61,3	35,6	3,0	0,1
Sandnes	711	203	0,24	6	0,007	502	0,6	0,8	61,7	35,9	2,2	0,1
Sør-Jæren	911	337	0,34	5	0,005	569	0,6	0,9	59,7	37,2	3,1	0,1
Rogaland	4 374	1 574	0,32	32	0,007	2 768	0,6	0,9	59,7	37,0	3,2	0,1

Frekvensfordeling DMFT 18-åringene

Tannhelsedistrikt	DMFT	DT	DT i gj. snitt	MT	MT i gj. snitt	FT	FT i gj. snitt	DMFT	% DMFT =0	% DMFT 1-4	% DMFT 5-9	% DMFT >=10
Nord-Rogaland	4 158	1 016	0,88	33	0,03	3 109	2,7	3,6	22,8	45,5	24,4	7,1
Nord-Jæren & Ryfylke	2 879	895	1,31	23	0,03	1 961	2,9	4,2	19,8	45,0	22,9	12,2
Stavanger	4 790	1 132	0,88	31	0,02	3 627	2,8	3,7	23,3	44,0	23,8	8,9
Sandnes	3 196	651	0,74	29	0,03	2 516	2,9	3,7	21,9	47,1	22,7	8,4
Sør-Jæren	3 972	889	0,93	20	0,02	3 063	3,2	4,1	20,6	41,8	27,3	10,2
Rogaland	18 995	4 583	0,93	136	0,03	14 276	2,9	3,8	21,9	44,6	24,3	9,1

TANNHELSE
ROGALAND

Postboks 130, 4001 Stavanger | Besøksadr. Arkitekt Eckhoffs gate 1, 4010 Stavanger | tannhelserogaland.no